

MUSEOALAN AMMATTILIITON LAUSUNTO 7.1.2019

HE 194/2018 Hallituksen esitys eduskunnalle museolaiksi ja laiksi opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain muuttamisesta

Museoalan ammattiliitto kiinnittää huomiota siihen, että museoalaan on kohdistunut vuosina 2012–2018 isot euromääräiset leikkaukset ja indeksikorotuksien jäädytykset. Nyt esitetty 4 miljoonan euron lisäraha on tarpeellinen lisä alan kehittämiseen, mutta siihen tarvitaan jatkossakin lisää resursseja. Käynnissä oleva arpajaislain muutos ei saisi myöskään heikentää museoiden rahoituksellista asemaa. Museoiden näkyvyys, kävijämäärät ja merkitys yhteiskunnallisesti on kasvanut monella tapaa viime vuosina. Se ei kuitenkaan näy museoiden rahoituksessa.

Museoalan erityisenä ongelmana ovat pitkät määräaikaiset työsuhteet sekä alan heikko palkkakehitys. On hyvä, että valtionosuuden laskennallisina perusteina pysyisivät toimintayksikölle vahvistettu laskennallinen henkilötyövuosien määrä ja laskennallista henkilötyövuotta kohden määrätty yksikköhinta. Mutta museoiden todelliset henkilötyövuosien määrät tulee olla jatkossa rahoituksen perustana. Neljä vuotta on jakso, jona aikana näkee henkilötyövuosien todellisen tarpeen. Nykyisin museoalan henkilötyövuosista katetaan vain 65 %, kun orkestereilla se on 87 % ja teatterilla 90 %:a. Olisi oikeudenmukaista, että museoalan henkilötyövuodet katettaisiin samalla tasolla kuin esittävän taiteen alueilla. Näin ollen on tärkeää, että lakiin lisätään säännös, joka mahdollistaa valtionosuuden tarpeellisuuden arvioinnin.

Julkinen rahoitus on ensiarvoisen tärkeä museoiden toiminnan kannalta, koska perustoiminnan luonne on voittoa tavoittamaton. Viidennessä pykälässä todetaan, että tavoitteena tulee olla, että museot pyrkivät toiminnassaan kokonaistaloudellisesti kannattavaan toimintaan. On kuitenkin tärkeä todeta, että museotyön keskeinen tehtävä on kulttuuriperinnön turvaaminen, mikä on ristiriidassa edellisen vaateen kanssa. Museon perustyö ei ole voittoa tavoittelevaa eikä siten kokonaistaloudellisesti kannattavaa.

On hyvin tärkeää se, että mahdolliset puutteellisuudet museoiden toiminnassa korjataan ohjausten ja korjauskehotusten avulla. Takaisinperintä kysymysten kohdalla museot olisivat täysin mahdottomassa tilanteessa, koska perustehtävä ei ole taloudellisen voiton tuottaminen. Näin ollen museoiden toiminnanohjauksen tulee olla alusta lähtien riittävän selkeää.

Uudistuksessa tulisi myös turvata se, että nykyisin yhden henkilötyövuoden museot eivät jää jatkossa ilman rahoitusta. Lisäksi museonjohtajalla tulisi olla työkokemusta museoalalta.

Järjestelmän tavoite on olla joustava ja mahdollistaa koko maan ja kaikki tehtävät kattavan palveluverkoston luominen. Se on hyvä tavoite ja voi antaa mahdollisuudet nykyistä paremmin päästä vastuumuseoksi esimerkiksi alueella, jonka tallentaminen on jäänyt katveeseen.

Oli hyvä, että esittävän taiteen ja museoiden rahoitusjärjestelmän kokonaisuudistus jaettiin eri vaiheisiin, koska museotyön perustehtävä eroaa esittävästä taiteesta monin tavoin.

Susanna Sääsکیlahti
puheenjohtaja

Katariina Mäkelä
toiminnanjohtaja

Museoalan ammattiliitto MAL ry